

**Wyrok z dnia 6 grudnia 1996 r.
II UKN 21/96**

Prezes zarządu spółdzielni odwołany ze stanowiska z przyczyn organizacyjnych - zmniejszenia zatrudnienia w tym ograniczenia liczby członków zarządu - może nabyć prawo do wcześniejszej emerytury.

Przewodniczący SSN: Stefania Szymańska, Sędziowie: SN Jerzy Kuźniar, SA: Mieczysław Bareja (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 1996 r. sprawy z wniosku Wincentego S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w A. o wcześniejszą emeryturę, na skutek kasacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w A. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 sierpnia 1996 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 21 lutego 1991 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w A. stwierdził prawo do wcześniejszej emerytury Wincentego S., urodzonego 10 października 1931 r., od dnia 1 maja 1991 r., to jest od dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Organ rentowy ustalił staż zatrudnienia Wincentego S. w rozmiarze 43 lat i 16 dni. W wyniku kontroli akt emerytalnych, organ rentowy wznowił postępowanie w sprawie i decyzją z dnia 11 września 1995 r. [...] z dniem 1 listopada 1995 r. wstrzymał wypłatę wcześniejszej emerytury. Zdaniem organu rentowego decyzja stwierdzająca prawo do wcześniejszej emerytury była wynikiem błędnej oceny prawnej stanu faktycznego, a w szczególności błędnie wówczas przyjęto, że rozwiązanie umowy o pracę z wnioskodawcą nastąpiło wskutek przyczyn dotyczących zakładu pracy w rozumieniu art. 1 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. (Dz. U. z 1990 r., Nr 4, poz. 19 ze zm.).

Wnioskodawca był kierownikiem zakładu pracy, zakład pracy nie został zlikwidowany, ani też nie ogłoszono jego upadłości, nie uległo likwidacji stanowisko jakie wnioskodawca zajmował. Zatem, skoro redukcja zatrudnienia nie dotyczyła stanowiska zajmowanego przez wnioskodawcę, to rozwiązanie umowy o pracę z wnioskodawcą nie nastąpiło z przyczyn określonych w wyżej wskazanym przepisie. W tych warunkach zastosowanie wobec wnioskodawcy przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 stycznia 1990 r. w sprawie wcześniejszych emerytur dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładów pracy (Dz. U. Nr 4, poz. 27) nie było i nie jest możliwe. W odwołaniu do Sądu Wojewódzkiego Wincenty S. wnosił o zmianę decyzji organu rentowego i przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury. Powoływał się na to, że ze stanowiska Prezesa Zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej "Ś." w E. został odwołany z przyczyn organizacyjnych związanych ze zmniejszeniem stanu zatrudnienia w pionie zarządzania, a zatem z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Wyrokiem z dnia 18 kwietnia 1996 r. [...] Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku zmienił decyzję organu rentowego i stwierdził prawo Wincentego S. do wcześniejszej emerytury, w tym prawo do wypłaty tej emerytury nadal od dnia wstrzymania, to jest od 1 listopada 1995 r. W motywach wyroku, wskazując na różnice pomiędzy kierownikiem zakładu pracy, a funkcją kierowniczą w zarządzie spółdzielni, wynikające z prawa spółdzielczego, Sąd Wojewódzki z różnic tych wywodzi odmienną sytuację w sprawie. Stwierdzając, że w Spółdzielni Mieszkaniowej "Ś." doszło do zmian organizacyjnych w zarządzie, polegających na zmniejszeniu liczby członków zarządu z czterech do trzech osób zatrudnionych na etatach, Sąd Wojewódzki uznał, że rozwiązanie umowy o pracę z wnioskodawcą nastąpiło wskutek zmian organizacyjnych przeprowadzonych w zakładzie pracy, mających na celu zmniejszenie zatrudnienia, a zatem rozwiązanie to nastąpiło z przyczyn określonych w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1990 r., Nr 4, poz. 19 ze zm.).

W tej sytuacji, zdaniem Sądu Wojewódzkiego, w pełni uzasadnione było zastosowanie przez organ rentowy § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 stycznia 1990 r. w sprawie wcześniejszych emerytur dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładów pracy (Dz. U. Nr 4, poz. 27), zaś wznowienie postępowania przez organ rentowy i wstrzymanie wypłaty wcześniejszej emerytury nie było zasadne.

Wyrokiem z dnia 29 sierpnia 1996 r. [...] Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku rewizję organu rentowego oddalił w pełni podzielając ustalenia faktyczne i ocenę prawną dokonaną przez Sąd Wojewódzki.

Od wyroku tego kasację wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w A. Zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 stycznia 1990 r. w sprawie wcześniejszych emerytur dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładów pracy (Dz. U. Nr 4, poz. 27), wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku lub jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Białymstoku lub Sądowi Wojewódzkiemu w Białymstoku. Skarżący wywodził, że Spółdzielnia Mieszkaniowa "Ś." w E. nadal istnieje i nadal istnieje stanowisko prezesa Zarządu Spółdzielni, a zatem, skoro nie został zlikwidowany zakład pracy i nie uległo likwidacji stanowisko kierownika jakie zajmował wnioskodawca, to nie można przyjmować, że rozwiązanie umowy z wnioskodawcą nastąpiło z przyczyn dotyczących zakładu pracy określonych w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie jest zasadna. W sprawie bezsporne jest, że w Spółdzielni Mieszkaniowej "Ś." w E. doszło do zmian organizacyjnych w zarządzie Spółdzielni. Kierując się względami ekonomicznymi zmniejszono skład osobowy Zarządu Spółdzielni z czterech do trzech osób, odpowiednio dzieląc obowiązki pomiędzy członków Zarządu. Zmiana ta została przyjęta uchwałą Rady Nadzorczej Spółdzielni z dnia 25 stycznia 1991 r. Uchwała Rady Nadzorczej Spółdzielni z dnia 31 stycznia 1991 r. w przedmiocie odwołania wnioskodawcy z funkcji prezesa Zarządu Spółdzielni wprost stwierdza

odwołanie Wincentego S. z tej funkcji z przyczyn organizacyjnych [...].

Przyczynę odwołania z funkcji prezesa stanowiły zmiany organizacyjne uzasadnione względami ekonomicznymi, dotyczące zakładu pracy. Zatem odwołanie wnioskodawcy z funkcji prezesa Zarządu Spółdzielni i związane z tym rozwiązanie umowy o pracę nie nastąpiło z przyczyn dotyczących pracownika, nie było następstwem ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych (art. 52 KP) czy też negatywnej oceny pracy pracownika, względnie jego dalszej przydatności. Rozwiązanie umowy o pracę z wnioskodawcą nastąpiło z powodu zmian organizacyjnych i zmniejszenia stanu zatrudnienia, tak jak to ustalił Sąd Wojewódzki. Niewątpliwie, i wynika to wprost z twierdzeń wnioskodawcy znajdujących potwierdzenie w sposobie postępowania wnioskodawcy (złożenie wniosku o wcześniejszą emeryturę), odwołanie wnioskodawcy było rezultatem wzajemnych uzgodnień. Fakt ten potwierdza także okoliczność, że prezesem Zarządu Spółdzielni został jeden z dotychczasowych wiceprezesów i skład Zarządu nie uległ zmianie, poza odejściem z pracy wnioskodawcy. Zasadnie Sąd Wojewódzki, jak i Sąd Apelacyjny odwołały się do przepisów prawa spółdzielczego dotyczących pracowników spółdzielni, pełniących funkcje z wyboru i zakresu ich obowiązków.

Decyzja w przedmiocie odwołania wnioskodawcy z funkcji prezesa nie należała do wnioskodawcy; to nie wnioskodawca podejmował decyzje wiążące w przedmiocie zmniejszenia stanu zatrudnienia i zmian organizacyjnych w zakładzie pracy. Wnioskodawca został odwołany z funkcji prezesa i rozwiązano z nim umowę o pracę z przyczyn wymienionych w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw. Zatem spełnione zostały warunki określone w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 stycznia 1990 r. w sprawie wcześniejszych emerytur dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładów pracy (Dz. U. Nr 4, poz. 27), od których zależy prawo wnioskodawcy do wcześniejszej emerytury. Zarzut kasacji byłby zasadny, gdyby decyzje wiążące dotyczące zmian organizacyjnych i osobowych mógł podejmować sam wnioskodawca. Teza leżąca u podstaw kasacji, iż kierownik zakładu pracy może nabyć prawo do wcześniejszej emerytury z powodu rozwiązania umowy o pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy tylko w przypadku likwidacji zakładu pracy lub ogłoszenia upadłości zakładu pracy, jest trafna, ale w odniesieniu do tych zakładów pracy, w których decyzje o zmniejszeniu zatrudnienia i ich realizacja należą do kierownika zakładu pracy.

Z tych wszystkich przyczyn uznając kasację za niezasadną stosownie do art. 393¹² KPC orzeczono jak w sentencji.

=====